Работно съвещание по стопанисване на горите недържавна собственост в района на РДГ гр.Ловеч

На 15.10.2009 год. в Областната административна сграда на гр.Ловеч, от 10,00 часа се състоя съвещание с доклади и изказвания, чиято цел беше *да се анализират проблемите по устойчиво стопанисване на недържавните гори в лесовъдски и организационен аспект.*

Участие в дискусиите взеха Председателят на ДАГ – доц. Георги Костов, Областният управител на гр.Ловеч – Николай Нанков, ръководството на РДГ Ловеч в лицето на инж.Павли Богдански, инж.Цв.Груев и инж. Цв.Пенчева, кметовете на гр.Ловеч, гр.Троян и гр.Луковит, д-р Ценко Ценов – нач.отдел Недържавни гори в ДАГ. Присъстваха още и: Председателят на „БУЛПРОФОР" инж.Антоний Стефанов, Изп.директор на Асоциацията Общински гори – инж. Тихомир Томанов, представители на ЛТУ и ИГ – проф. Г.Рафаилов и д-р Груд Попов, директори на ДГС и ДЛС от района на РДГ Ловеч и РДГ В.Търново, частнопрактикуващи лесовъди от района.

Доц.Георги Костов още с приветственото си слово въведе критичния тон на срещата, а той се обуславяше в засилващата се тревогата от работата на лесовъдите, които съвсем буквално се поставят в услуга на частните собственици на гори, като забравят лесовъдските принципи и/или дори много често ги нарушават. Той даде пример с Хипократовата клетва която лекарите полагат, а после всеки в своята област на компетенции работи и е в услуга на хората, като той е длъжен първо да помогне, а после да мисли за пари и пр... Лесовъдите пеят „Хубава си моя горо..." но после забравят моралните норми и мислят повече за своя джоб. И тука няма почти изключения – под този знаменател сега поставяме и частнопрактикуващите и на държавна служба лесовъди... Изключенията стават обичайна практика, свидетели сме на грозни картини – там където след изведена гола сеч, условно гола или „окончателна" сеч дори и най-вече за малките до 2 ха имоти, се оголва ландшафта. Страничния наблюдател вече е намразил де що е горски, от там и имиджът на цялата горска ситема е силно разклатен. Сме ли в състояние и как можем да преодолеем тези конфузии, с инструмента на лесовъдството, с убеждение на собствениците и т.н.? ...

Инж. Груев направи ретроспекция на недържавните гори в РДГ Ловеч (35,9% от горите са собственост на физич.лица, 0,6% - на юридич.лица, 0,8% - религиозна собственост, 3,7% - ВСО). В периода 2001-2008 год общото ползуване от тези гори е 1.500.000= куб.м, като пикът е бил през 2006 год – 277.000= куб.м. По площ ползуването е осъществено върху 26000 ха, което е 40% от всичката задействана със сечи гора. По данни от ДАГ това е ползуването в около 30% от всички имоти, значи потенциала за сеч вероятно е още по-голям.
Инж. Груев представи редица примери за нарушения – всичките от страна на ЧПЛ, като изтъкна, че нямат в РДГ достатъчен персонал за осъществяване на ефективен контрол (само 3 души – за всички ДГС/ДЛС). Интересите на собственика са гората да се изсече на голо, да се получат бързо парите. Отделно е интереса на ЧПЛ да маркира, по възможност на 100% „с цел печалба", и след това да подготви документите и ги представи за утвърждаване. Отделно е и интересът на ползувателите – най-често друга фирма, която има сметка по най-лесния начин да усвои гората и да си вдигне дървесината... Кога, как и какви сечи да се прилагат – има наредби, нека се спазват. Трябва да се обърне особено внимание върху отговорността на ЧПЛ. Санкционирането при грешки да бъде на ниво.

Инж.Цветелина Пенчева представи най-интересния доклад, в който синтезирано се представяха основните слабости в работата на ЧПЛ (при подготовка на документацията и при маркирането на дърветата за сеч), както и в работата на ДГС и РДГ. Докладът, който ни беше предоставен от автора, <u>поместваме отделно</u>.

Д-р Ценко Ценов: Анализа на краткия период на развитие на частното горско стопанство показва, че са налице две тенденции в отношенията на участниците: собственик-лесовъди / администрация-общество. I-вата е затвърждаване на съществуващите в момента конфликти и превръщането им в антагонистични. II-рата тенденция на отношенията собственик-лесовъди / администрация-общество е към разбирателство и постигане на добри резултати в развитието на горите. Налице са положителни и отрицателни тенденции, като най-силно отрицателните явления се проявляват в дребноразмерните имоти (до 2ха), където са ангажирани над 1 млн. от гражданите на страната... Налице са проблеми от обективен и субективен характер. Особено внимание заслужават проблемите от лесовъдски характер. Затова трябва да се мисли за промяна на някои от правилата и лесовъдските системи. „Трябва да дадем условия за стартиране на по-добри и съвременни лесовъдски практики. Трябва да осъвременим контролната дейност в горите, чрез залагане на предварителното планиране/проектиране и като делегираме правомощия към всички участници – собственици, ЧПЛ, контрактори, и др. (но внимателно, защото още не знаем те доколко са готови да поемат такива отговорности!). Дошло е време да се смени подхода, да се търсят начини за стимулиране сдруженото ползуване на частните имоти. Нова организация на администрацията отговорна за недържавните гори, която да има капацитетни възможности за работа в регионите/по места. Време е вече да се наложат промени в лесовъдските системи чрез: 1.Забрани в провеждането на голите сечи с известни изключения и 2. Ограничения или дори забрани за провеждане на окончателните фази на едроплощните краткосрочни възобновителни сечи в досегашния си вид.”

Кмет на общ.Троян - Минко Акимов : Свидетели сме на безогледна сеч в частните гори, което много ни тревожи. Държавата тотално се е оттеглила от опазването на горите. Дори отделни фирми толерирани от държавните структури правят най-големите нарушения в горите. Много сме притеснени от сечите във вододайните зони. Независимо чия собственост са те, няма ли механизми да се забрани или намалят чувствително сечите там.

Доц.Г.Костов – Има лесовъдски рестрикции за ползуването във вододайни зони, които обаче не са така силни. Нека обаче да се замислят всички, как може и трябва да се компенсират собствениците, за да им наложим рестрикции. В другите държави ползувателите на природни ресурси, водни, рекреационни и пр. услуги си плащат, само тука не е така. Вие като обществени представители трябва да ни помогнете да осъществим тази справедлива кауза, да вкараме пари в горите, за да можем да повишаваме и подобряваме рекреационните, водоохранните, здравословните функции на горите... и дърводобива да не бъде повече атрактивен са собствениците, поне не толкова, колкото другите странични ползи от гората.

Кмет на общ.Ловеч – Минчо Казанджиев: Много е закъсняла тази среща, проблемите са много, напр.: Горската техника преминава през полски общински пътища и ги унищожават. Предлага няколко неща, за да се спре унищожаването на полските имоти. * да се забрани извозването с коне, или това да става само след подписване на договор между ползувателя и кмета, в който да се указва мястото за пашуване и домуване; *ясно да се разграничи /очертае на терена/ собствеността на гората; *към превозните документи да има задължително схема на превозните пътища и забрана за движение при мокри пътища;* тонажа на колите да е съобразен с носимостта на пътищата; *да има ограничения за голата сеч, или тя да е обвързана със задължителното възобновяване на площа, както и възстановяване на ок.среда, да се иска депозит от ползувателите, който при неспазване на горното да се използува за същата цел. Защото сега има 436 ха голи сечи, но нито един ха залесяване.

Кмет на общ.Луковит – Петър Нинчев: тези голи сечи са голям проблем за опазване на ок.среда и в техния регион. Държавата трябва да се намеси на пазара и да изкупува дребноразмерните горски имоти.

Доц.Г.Костов – за залесяване максимално трябва да ползувате европейските фондове – общините имат идеалната възможност да го правят. Строежа на пътища също се финансира от европ.фондове. Колкото до изкупуването на имоти от държавата, сега тя нито има финансов ресурс, нито си го е поставила за цел. Може да се допусне на места с цел на комасация на имотите, но по принцип държавата няма намерение да изкупува частните имоти.

Втори етап на срещата: 11,00 – 15,00 часа - Посещение на недържавни горски имоти на територията на ДГС Ловеч и ДГС Лесидрен с изведени окончателни фази на възобновителни сечи.

Дискусия по обекти и по общи теми:

Д-р Груд Попов: изтъква, още на първия обект, че в така изсеченото на голо насаждения, но също и възобновено почти на 100% със семенен подраст, няма лесовъдски проблем. Проблема е организационен и регламентационен. От гледна точка на ландшафта има нарушение, но ние въвели ли сме, къде и по какъв начин този ландшафтен подход...

Д-р Бойко Неделин – ЧПЛ от Булпрофор: приканва колегите, да бъдат реалисти, да видят насаждението /имота/ и в съседство. Той е отсечен по-рано, а сега вече е възобновено младо насаждение (като друг имот, изкуствено е разделен по собственици). Е може ли на единия да е минала гола сеч, а за другия да не се разреши?) Маркиралият вероятно е един и същи лесовъд. През 2005 год, Господ ни изпрати такова обилно семеношение. Грехота е то да се компрометира... Какво да направи лесовъда тук, при тази възраст 50 год. на цера, този диаметър, пълнота, възобновяване (ок.70-80%) и площ под 2ха. Какво му разрешава наредбата на една такава маломерна площ, а какво иска собственика? Горите в целия регион от столетия са се стопанисвали по този метод, и както се вижда и сега наоколо имаме чудесни издънкови гори. Той лично не би работил на такава малка площ, защото не се рентира... тук кубатурата е малка, а времето, което ще се употреби е няколко дни.. А и собствениците са категорични – искат цялостно отсичане и парите – веднага.

Инж. Юли Станилов – ЧПЛ от Булпрофор: тук в документацията пише, че има извършена проверка, има имена и подписи. Ако не е била допустима тази сеч, човешко е може колегата да се е увлякъл, да е сбъркал, но къде е бил проверяващия лесовъд?

Проф.Рафаилов: нашите издънкови дъбови гори, каквито тук и в целия регион преобладават, не са дълговечни. Сега е дошъл техния праг. Ако не се секат ще сме свидетели на естествен разпад, на загуби от прираст, което собственика не иска и няма да допусне. По принцип и голата сеч си е един вид лесовъдска ситема. Трябва в бъдеще да се помисли за нейното адекватно прилагане (в условията на засилваща се обществена нетърпимост). „Но иначе такива сечи се водят и в Швейцария (които твърдят, че са го забранили със закон) и в Германия (разрешени до 5 дка), и в Австрия и т..н., но там това не е проблем." Друг е въпроса с ЧПЛ – има много такива, къде читави, къде „полу-фабрикати" – продукт на новоизлюпени класове и паралелки, където те не получават подобаваща квалификация. Но калпави има и сред висшистите... Вече се каза, че трябва да има по-строги санкции, сега няма отнети лицензи, или ако има са единици. ЧПЛ в основни линии са откъснати от квалификация, повечето от тях са свободни електрони. Те трябва да се приобщат в една организация, която ще има ангажимента да следи за тяхната квалификация, да си ги санкционира, обучава и т.н.

Това трябва да бъде система, а не изключение...Иначе лесовъдите от частната практика са обречени на деградация. Булпрофор има вече практика в това отношение, това трябва да се стимулира... Лесовъдски системи: „На фона на това, което е ставало от векове в дъбовите гори, в частност и тук, за дъбовите гори краткосрочните сечи са добра алтернатива. Те са подходяща система, колкото и да не съм им фен. Тук на това място, след изведена пробирка, не е трябвало да се прескача осветлителната фаза, за да се изчака подраста да укрепне още, но се е минало директно на окончателна фаза?! – грешка е на всички, и на ЧПЛ маркирал, и на проверяващия, който го е допуснал." Кой да осведомява собственика – това е ЧПЛ – той трябва да е като доктора, да убеди собственика, кое е най-подходящо за неговата гора.... ЧПЛ съвместно с кметовете по места, трябва да инициират срещи със собствениците и да ги убеждават. Ландшафтния подход трябва да се преследва на по-големи пространства, за да имаме общ подход за цял един регион, трябва да се взаимодейства с МОСВ – РИОСВ...

Инж. Хинко Гечев – ЧПЛ от Булпрпофор: на въпроса защо е маркирал за гола/окончателна сеч отговаря, че след пробирката пълнотата е била към 05, имало е възобновяване... а собственика е бил категоричен, и ако не го е направил той, щял е да бъде друг ЧПЛ. (Трябва да се знае, че ЧПЛ освен лесовъди, са и биологичен вид, и трябва да преживяват някак – така разсъждват сигурно много колеги, които са имали доблестта да са навън само на частна практика, колкото и да им е трудно, а не като други да си стоят на държавна заплата, и да маркират под чуждо име и с чужда марка – тях и малко пари ги устройват, те им идват чисти...те са основните маркиращи в тези малки имоти! *казано от Х.Гечев в по-тесен кръг от присъстващите*)

Инж.Марияна Терзиева- Зам.Дир.ДГС Борима: имаме много пропуски и ние, като лессовъди и контролиращи. Вместо с лесовъдство, 95% от времето ни е заето с бюрократични дейности и процедури, забравяме лесовъдстката практика. Вместо нас, в гората са горски с много слаба квалификация. Те също допускат много грешки, и такива картини като тук са често явление и в държавните гори.

Инж.Антоний Стефанов – П-л на Булпрофор: Изтъква, че той, или още по-малко БУЛПРОФОР, няма да правят чадър над никой лесовъд, който е нарушил лесовъдски норми. Но нещата трябва да се гледат комплексно ... освен екологичния (в т.ч. за нас -лесовъдски) фактор, имаме социален и икономически фактори които действат вън и независимо от волята на ЧПЛ. Защо избягваме да видим, че от социална гледна точка в този кризисен момент собствениците са настроени повече консуматорски. А икономическата гледна точка - всеки гледа разходите да са му по-малки и да има по-голям чист доход. За да имаме устойчиво стопанисване – трябва да има баланс на всички тези интереси. Много е важно също в какви условия и среда работят ЧПЛ. Те са заобиколени от ЧПЛ на държавна служба. Много от тях незаконно упражняват практика в района където изпълняват и служебните си задължения, което е конфликт на интереси и прикрива подобни на видяните днес случаи, и дори още по-фрапантни, които сигурно са ни спестени. Тези скрити връзки наклаждат сивата икономика още повече, защото се правят нелегално. Това разбира се не може да става без услужливи ЧПЛ, които предоставят своята КГМ. Какво да се каже и за приятелските фирми, със и най-вече без регистрация – това наклажда още повече обстановката, защото легални фирми нямат работа (разпродават техника и уволняват служители), или се принуждават да играят по свирката на директори и служители... а не всеки иска да го прави. Както се подразбира обаче „калпави" лесовъди има и от двете страни на „барикадата" – чу се тук и се знае от всички, че и в ДГС работят хора с ниска квалификация, които не си гледат работата както подобава, или открито правят нарушения. Булпрофор е за много строги санкции – за облекчени правила за отнемане на регистрацията/лицензa при допуснати нарушения както от ЧПЛ, така и от

служителите, които да понасят адекватни административни наказвания, а ако имат регистрация – да им се отнема. И членовете на Булпрофор и служителите в системата на ДАГ имат свои етични кодекси. Ако те се спазват и прилагат – такива нарушения биха били изключение. Трябвало е отдавна да има наказани, уволнени и т.н. Но докато в Булпрофор имат механизъм и могат да изключват свои членове нарушили кодекса (засега само 2 сигнала), има ли какво да се каже за служителите от ДГС, ДЛС, РДГ – има ли един наказан по тоя ред, като е ясно, че нарушения съвсем не липсват. Сега има шанс, че се променя горското законодателство и такива промени можем да вкараме в него. Приветства изказаното от доц.Костов намерение да се върви към равнопоставеност и в практиката, в отговорностите, но и в правата. Т.е. трябва да се делегират повече права на ЧПЛ, срещу ясни критерии за носене на отговорност... БУЛПРОФОР прави регулярни курсове за квалификация на свои членове, но те са капка в общия брой регистрирани лесовъди. Предвижда се и система за периодична атестация, на вратата чука и европейска сертификационна система за горски предприемачи и за управители. Груповото мениджиране на маломерните горски имоти е добра европейска практика, а членове на Булпрофор имат разработена и функционираща такава приложена тук наблизо – в с.Г.Росица /ДГС Севлиево/. Ще трябва нова регламентация по въпроса за членството в т.нар. Национална ГорскоСтопанска Камара, която браншовите организации настояват да намери място в закона. Да си като свободен електрон (по думите на проф.Рафаилов) – няма да е престижно, дори е вероятно да се избягва от собствениците. (Някои от присъстващите дадоха пример с лекарската гилдия, със строителите и пр, които имат регламентация в съответните закони. Т.е. има разбирането, че трябва и ЧПЛ да членува в браншова организация, за да има гарант и коректив за своите професионални изяви.) Ландшафтния подход при воденето на сечи трябва да се приложи на регионален принцип с т.нар. Рамкови планове за многофункционално развитие на горите, каквито се предвижда да бъдат въведени с новия ЗГ. Минималната площ от 2 ха за имот е въведена с оглед да не се обременяват собствениците да изработват лесоустройствени програми /с проектиране на мероприятия/ в такива маломерни имоти. Това обаче довежда до картинки, като тук наблюдаваните. Собственика на 4 ха имот умишлено го цепи, за да ползува дървесината в него без план, на голо... При 4 ха, трябва да му прави програма, да плаща пари за екологична оценка и т.н...Значи като поука трябва да се изведе, че е време с новия ЗГ да се махне това изкуствено въведено ограничение, като най-малката единица за планиране и водене на мероприятие да бъде подотделът. Това ще стимулира собствениците и към обединяване на маломерните имоти, към преминаване на съвременните форми на групов мениджмънт и т.н.

Изказвания на други присъствали специалисти се направиха в контекста на вече казаното, с малки нюанси.

В заключение на дискусията на терена, **доц. Г.Костов**: Лесовъда е този който трябва да убеди само с професионални /лесовъдски/ аргументи собственика за вида на мероприятието, което трябва да се изведе... Защо трябва някой да върви след ЧПЛ и да го проверява. Лекарите така ли правят. По принцип обаче, ако един лесовъд откаже нещо по лесовъдски съображения, не трябва да има друг, който след него да го направи. Т.е. истината е една и ако ти пренебрегнеш мнението на колегата преди теб, трябва да си наясно, че прегазваш лесовъдските и професионални принципи. И това не трябва да се допуска от никой... Трябва на ЧПЛ да му се даде право цялостно да се грижи за гората. Стига с тази скрита отговорност! Нека той сам да си я поеме! Санкциите трябва да са жестоки. Защо един, два пъти да се предупреждава, той знае от самото начало, че носи персонална отговорност, ако направи издънка – да се маха, няма място за него в системата! трябва веднага да му се отнема правото на лесовъдска практика! Ако трябва ще се подготви нова наредба за регистрация с по-строги правила, което на този етап за съжаление, при действащия закон, не може още да се направи. Може обаче да

се изнесат имената на онези лесовъди, които допускат картините, които видяхме, и ще го направя, както и ще изнеса имената на всички които „обслужват” по няколко фирми с регистрацията си...Трябва да има морал!”.
В заключение, доц.Г.Костов обобщава:

1) Персонализация на отговорности и права. Напр. защо да няма пред всяко насаждение табела: кой е таксатора, кой е маркиращия лесовъд, коя е фирмата извършила отгледната сеч, кой - възобновителната сеч и т.н... Трябва да се персонализира отговорността на всеки! И всеки да си носи отговорностите.

2) ЧПЛ работят свободно и са равнопоставени на служителите лесовъди. Те трябва да уведомяват за всеки свой обект ДГС/РДГ, а там трябва да има регистър на обектите, за да се знае всеки лесовъд къде работи (да се излезе от анонимност!). Контролния орган от РДГ – ако иска и когато иска да ходи да го проверява, но както вече се каза – при тези жестоки правила.

3) Конфликта на интереси трябва да се преодолее. Трябва да се забрани частната практика за служителите по горите, или да го правят ДГС като услуга...

4) Равнопоставеността на собствениците е свещено правило – но както равнопоставеност на права, така и за отговорности. Т.е. изискванията са еднакви за всички – и за недържавните, и за държавните собственици – правилата и законите трябва да се спазват... Собственикът има по конституция ненарушими права, но гората е и национално богатство, освен лично. И като такова ние – лесовъдите сме тези които трябва защитавайки национални и европейски интереси за опазване на горите – да убеждаваме собственика да не влиза в конфликт с тези общонационални интерси, като се съобразява с лесовъдските принципи...

След известни разяснения относно най-актуалните промени на министерско ниво и в новообразуваната изпълнителна агенция по горите, доц. Г.Костов благодари на всички присъстващи за изказаните мнения и направените предложения и закри работната среща.